

Sygn. akt I ACz 1527/16

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSA Krzysztof Sobierajski (spr.)

Sędziowie SSA Andrzej Szewczyk

SSA Paweł Rygiel

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa E. R., A. R. (1) i A. R. (2)

przeciwko (...) SA w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia powodów na postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 24 maja 2016 roku, sygn. akt I C 1005/16

postanawia

oddalić zażalenie.

Andrzej Szewczyk Krzysztof Sobierajski Paweł Rygiel

Sygn. akt I ACz 1527/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w S. zgodnie z właściwością. W uzasadnieniu wskazał, że powodowie wnieśli o zasądzenie: na rzecz E. R. kwoty 37.950 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia, na rzecz A. R. (1) kwoty 30.000 zł zadośćuczynienia, a na rzecz A. R. (2) zadośćuczynienia w kwocie 15.000 zł zaznaczając, że odszkodowania powódka E. R. domaga się za poniesione koszty pogrzebu a zadośćuczynień powodowie dochodzą na podstawie przepisu art. 446 § 4 k.c. za krzywdę doznaną przez nich wskutek śmierci ich syna i brata P. R.. Sąd I instancji przywołując art. 16 § 1 k.p.c., art. 17 § 1 pkt 4 k.p.c. oraz art. 72 § 1 k.p.c. przyjął, że współuczestnictwo po stronie powodowej oparte o art. 446 § 4 k.c. jest współuczestnictwem formalnym a w takiej sytuacji o właściwości rzeczowej sądu decyduje wartość przedmiotu sporu osobno każdego z powodów przeciwko stronie pozwanej. Sąd zauważył, że w niniejszej sprawie konieczne będzie zastosowanie przepisów prawnych w stosunku do roszczeń każdego z powodów, co skutkuje uznaniem, iż występuje w sprawie jednakowa, a nie ta sama podstawa prawna. Roszczenia każdego z powodów w zakresie zadośćuczynienia zachowują indywidualny charakter i są odpowiednie do doznanej przez nich krzywdy a krzywda powstała wskutek śmierci osoby bliskiej może być różna w odniesieniu do każdej z osób uprawnionych w zależności między innymi od więzi łączącej powodów ze zmarłym. Według Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie okoliczności te przemawiają za przyjęciem współuczestnictwa formalnego, które determinuje sposób obliczenia wartości przedmiotu sporu oddzielnie dla każdego z dochodzonych roszczeń. W związku z tym skoro wartość przedmiotu sporu w zakresie powództw wniesionych przez każdego z powodów nie przekracza 75.000 zł, Sąd Okręgowy stwierdził swą

niewłaściwość i na podstawie przepisu art. 200 § 1 k.p.c. przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu zgodnie z miejscem zamieszkania powodów.

Powodowie złożyli zażalenie na powyższe postanowienie zarzucając mu naruszenie art. 72 § 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że w realiach sprawy zachodzi między powodami współuczestnictwo formalne, podczas gdy osoby występujące po stronie czynnej łączy współuczestnictwo o charakterze materialnym. Powodowie wniesli o uchylenie zaskarżonego postanowienia. W uzasadnieniu wskazali, że dochodzą roszczeń w oparciu o tą samą podstawę prawną - art. 446 k.c. a ich uprawnienia wywodzą się z czynu niedozwolonego sprawcy wypadku i odpowiedzialności cywilnej pozwanego zakładu ubezpieczeń. Podkreślili, że ich prawa są wspólne w rozumieniu art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c. a tożsamość podstawy faktycznej determinuje tożsamość zdarzeń. Podnieśli, że łączność pomiędzy ich roszczeniami wynika z ich bliskości wobec osoby zmarłej i przesądza o powiązaniu tych osób w jednym, tym samym stosunku prawnym. Wspierając swoje stanowisko powodowie przywołali uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2008 roku, sygn. akt III CZP 111/07.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Analizując argumentację zawartą w zażaleniu powodów należy stwierdzić, iż w orzecznictwie występują rozbieżności w zakresie oceny, czy współuczestnictwo członków najbliższej rodziny osoby, która zginęła w wypadku samochodowym, w postępowaniu sądowym o zapłatę ma charakter współuczestnictwa materialnego (zob. postanowienie SN z dn. 30.04.1966 r., II PR 20/66, Lex nr 13902; postanowienie SN z dn. 20.04.1967 r., II CZ 29/67, Lex nr 6144; postanowienie SN z dn. 20.04.1967 r., II CZ 29/67 LEX nr 6144; postanowienie SN z dn. 20.01.1977 r., IV CZ 7/77, Lex nr 2086; postanowienie SN z dn. 19.12.1985 r., I CZ 135/85, LEX nr 8741; uchwała SN z dn. 9 stycznia 2008 r., III CZP 111/07, Lex nr 333005), czy też współuczestnictwa formalnego (zob. postanowienie SN z dn. 28.02.1997 r., I CKN 31/97, Lex nr 78453; postanowienie SN z dn. 26.05.1998 r., III CZ 69/98, Wokanda 1998/9/7; postanowienie SN z dn. 30.05.2006 r., I CSK 142/06, Lex nr 490439; wyrok SN z dn. 16.10.2008 r., III CSK 143/08, Lex nr 470015; postanowienie SN z dn. 22.08.2013 r., IV CSK 200/13, Lex nr 1375462; postanowienie SN z 23.07.2014 r., V CZ 51/14, Lex nr 1504599).

Sąd Apelacyjny w Krakowie stoi na stanowisku, iż współuczestnictwo powodów w niniejszej sprawie ma charakter współuczestnictwa formalnego. Stosowanie do zapisu art. 72 § 1 k.p.c. kilka osób może w jednej sprawie występować w roli powodów lub pozwanych, jeżeli przedmiot sporu stanowią: 1) prawa lub obowiązki im wspólne lub oparte na tej samej podstawie faktycznej i prawnej (współuczestnictwo materialne); 2) roszczenia lub zobowiązania jednego rodzaju, oparte na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej, jeżeli ponadto właściwość sądu jest uzasadniona dla każdego z roszczeń lub zobowiązań z osobna, jako też dla wszystkich wspólnie (współuczestnictwo formalne).

Odnosząc się do przesłanki warunkującej przyjęcie w stosunku do kilku osób występujących w jednej sprawie współuczestnictwa materialnego w postaci praw i obowiązków opartych na tej samej podstawie prawnej i faktycznej należy zauważyć, że przyjmuje się, iż taka sama podstawa prawna zachodzi wówczas, gdy przepisy prawne stosuje się wspólnie do wszystkich współuczestników, natomiast jednakowa podstawa prawna, gdy te same przepisy stosowane są oddzielnie w stosunku do każdego ze współuczestników. W przypadku powodów ma zastosowanie nie ta sama, ale jednakowa podstawa prawna w postaci art. 446 § 4 k.c. stosowana oddzielenie w stosunku do każdego z powodów. Nawet jednak gdyby przyjąć, że roszczenie powodów oparte jest na tej samej podstawie prawnej, to nie sposób uznać, że opierają się one na tej samej podstawie faktycznej. Podstawa faktyczna roszczeń powodów jest zbliżona, jednak nie jest taka sama, dotyczy to w szczególności rodziców zmarłego i jego rodzeństwa. Zakres ich krzywdy, w przypadku żądania zadośćuczynienia od strony pozwanej, jest inny. Również dobra naruszone przez zdarzenie będące źródłem zainicjowanego postępowania mogą być w przypadku poszczególnych powodów odmienne. Powyższe skutkuje przyjęciem istnienia między powodami współuczestnictwa formalnego. Nadto powódka E. R. obok zadośćuczynienia, o którego zasądzenie wnoszą również pozostali powodowie, domaga się odszkodowania, co także przemawia za uznaniem, że między powodami nie zachodzi współuczestnictwo materialne. Wreszcie zsumowane

żądanie powodów zasądzenia zadośćuczynienia nie przekracza kwoty 75.000 zł, która stanowi graniczną kwotę określającą właściwość sądów rejonowych zgodnie z regulacją art. 17 pkt 4 k.p.c.

Wobec powyższego Sąd I instancji prawidłowo przyjął, że między powodami istnieje współuczestnictwo formalne, co oznacza, że zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wartością przedmiotu sporu nie jest wielkość stanowiąca zsumowanie roszczeń każdego z powodów, ale roszczenia dochodzone przez każdego z nich z osobna od strony pozwanej. W rezultacie w sytuacji, w której każde z roszczeń poszczególnych powodów jest niższe niż 75.000 zł to stosownie do treści przywołanego art. 17 pkt 4 k.p.c. sądem właściwym dla rozstrzygnięcia sprawy jest sąd rejonowy.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny w Krakowie działając na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił złożone przez powodów zażalenie.

Andrzej Szewczyk Krzysztof Sobierajski Paweł Rygiel